

starr werden; pre-mirati, allmählich (vor Kälte) erstarren; premerl, adj. (vor Kälte) starr; premert, adj., starr; premerla roka (vor Kälte) starre Hand; premerla koža, geklemmte Haut; kruh je premerl, die Gährung an dem Brotteige wurde durch die Kälte verhindert; — smert, smertnica, f., der Tod; smerten, adj., des Todes — smertne težave, die Todesängsten; usmertiti, im, il, en, tödten; — za-mreti, in Ohnmacht fallen, sterben; zamirati, allmählich in Ohnmacht fallen; mraza zamreti, vor Kälte starr werden; zamertvec, m., der Scheintodte; zamert, adj., scheintodt, starr; — u-mreti, sterben; u-mirati, im Sterben liegen; ogenj umira, das Feuer ist im Verlöschen; umerjočnost, f., das Sterben; neumerjočnost, f., das Nichtsterben; umerljivost, f., die Sterblichkeit; neumerljivost, f., die Unsterblichkeit; umretnost, f., das Sterben; — umertlja, f., der Todtenvogel; umirava, umiravica, f., die Agonie; umiravec, m., der Agonisirende, umiravka, f., sie. — Umerjoč, a, e, adj., sterbend, umirajoč, adj., allmählich sterbend, im Sterben liegend; neumerjoč, adj., nicht sterbend. — Umerljiv, a, o, adj., sterblich, neumerljiv, adj., unsterblich; — umert, a, o, adj., verstorben; — umreten, na, no, adj., sterblich. — Merleti, im, el, schwach brennen, impf., merlévati, am, al, nahe am Verlöschen sein; sveča merlí, die Kerze brennt schwach; — merlenje, merlevanje, n. das schwache Brennen; — do-merleti, zu Ende schwach brennen; domerljevati id.; — iz-merleti, ausbrennen, verlöschen; iz-merlevati, nahe daran sein zu verlöschen; — po-merleti, po-merlevati, von Zeit zu Zeit ein schwaches Licht geben. — Merlihati, am, al, schwach brennen, wie merleti. — Merlizati, am, al, träge essen; — pomerlizati, langsam, träge aufzehren. — Merližiti, im, il, langsam etwas thun, wie ein Kranker oder Alter. — Merščati, im, al, dröhnen, erstarren; vse po meni od groze meršči, alles erdröhnt, erstarrt in mir vor Entsetzen; merzlica me meršči, das Fieber zehrt mich ab; mene po kosteh meršči, es dröhnt mir, es reißt mich in den Knochen (rheumat. Schmerz); — izmerščati, aufhören zu reissen; — pomerščati, pomerščavati, ein wenig reissen; — premerščati, premerščavati, durchreissen; — razmerščati, auseinander reissen, das Reissen ausdehnen. — Mertvačiti, im, il, abtödten; se, sich abtödten. — Mertviti, im, il, abtödten, plagen, mene merzlica mertvi, mich schwächt das Fieber, wie me morí; mertvinja, f., die Schwäche, me mertvinja derží, mich befahl die Schwäche; — zamertviti, scheintodt sein, zamertvica, f., zamertvija, f., der Scheintod. — Mertužiti, im, il, abtödten, se, sich abtödten, kasteien. — Moriti, im, il, jen, morden, tödten, schlachten, quälen; mene skerbi moré, mich plagen die Sorgen; kislino moriti, der Säure die Schärfe benehmen (chemische Sprache); živo srebro moriti, das Quecksilber präzipitiren; soli moriti, die Salze neutralisiren; se morim, ich plage mich. — Mor, m., der Mord, die Pest; — morana, f., die Parze; — morec, der Mörder; — morija, f., die Qual, die Metzelei; — morišče, n., die Mordstätte; — moritev, f., der Mord; — morivec, m., der Mörder; — mórščina, die Begräbnisskosten (Inn. Kr.), das Sterbgeld. — Moríven, na, no, adj., tödtlich, mörderisch. — Morivsk, morljív, a, o, tödtlich. — Morjenje, n., das Morden. — Do-moriti, vollends tödten, se, sich tödten; — o-moriti, schwächen; — po-moriti (mehrere) ermorden; ogenj pomoriti, das Feuer löschen; pomorjen ogenj, ein gelöschttes Feuer; — pomor, m., die Seuche, die Sterblichkeit, das Morden, die Niedermetzelung; — pomorstvo, n., die Niederlage; — za-moriti, erwürgen, erdrosseln, schlachten, tödten, amortisiren; dolg zamoriti, die Schuld amortisiren; zamorjeno dete, ein verwahrlostes Kind; za mor, m., der Mord; za moritev, f., die Tödtung, die Amortisation; — u-moriti, tödten; kislino umoriti, der Säure die Schärfe benehmen; strup umoriti, das Gift neutralisiren; umor, m., der Mord, der Todschatz.

Kratkočasno berilo.

Dober mož.

Bil je lep poletin dan. Prijazen vert me je vabil v svojo senco, hude vročine se ohladiti. Vert je bil gosto nasajen; krog in krog ga je obdaval gosta meja, ktera je svoje veje deleč okoli razprostirala. Skozi goščavo pa se je blišela farna cerkva; zvonovi so doneli z nizkega zvonika, miliše kakor med mestnim ozidjem, ker tukaj v prosti poletni naravi vse z radostjo navdihuje, kar med mestnim ozidjem duha le z žalostjo zatiruje.

Ko sem še nekolikokrat vert prekoračil, mi neki kmet seničnost prav živo obudi. Krepak možák namreč je bil, ki je z velikim nožem okoli meje imenovanega verta hodil in jako marljivo na cesto moleče veje obrezoval; opravljal je to delo tako umetno, kot da bi se bil pri naj prvem vertnarji učil. Vidila se mu je radost na očeh, kadar je kakošno vejo odžal; če mu je pa ktera — nepokorna — ušla in se visoko kviško stegnila, jo je zagrabil in odrezano kaj jezno poteptal. Urok, kaj to pomeni, zvediti je bila moja želja. Že sem se pripravljaj, ga vprašat iti, ko se je, delo dokončavši, že proti vasi vernil.

Čez nekaj časa zaklenkajo zvonovi, in kmali potem pride po poti memo veliko ljudi. Za črnim križem gré duhovnik, za njim štirje černo oblečeni možje z mertvaško skrinjo in najpervi pobožnih vaščanov je bil — oni pridni obrezovavec vej poleg verta. — Zvečer, ko se je solnce že skrilo, grém v prijaznem mraku v vas. Nisem še dolgo hodil, kar zagledam pred hišico imenovanega moža sedeti. Zjutranja prigodba mi berž na misel pride, češ: zdaj lahko zveš, zakaj je mož zjutraj mejo tako pridno klestil. Ko do njega pridem, ga nagovorim: „Dober večer, oče! ne zamerite: koga ste pa danes pokopali, da ste tako pridno pot čedili?“ Mož mi odgovori: „Zakaj bi vam ne povedal! — dvé leti ste minule, ko mi je bila žena umerla. Ko so jo pa ravno memo tiste poti nesli pokopat, so mertvaško skrinjo veje raz nosilnic vergle, in — mi ne boste morebiti verjeli — živa žena se iz skrinje zvali! Predvčeranjim mi je vdrugeč umerla. Da bi se ji pa zopet taka nesreča ne pripetila, sem poleg poti vse veje porezal.“ P—ski.

Na rovtah.

Po ravnem je pomladni sad dozoril, žita so požete in marsikaka cvetlica je pod oestro koso pridnega delavca že usahnila. To naše kmetiške fante in dekleta jako veselí, še bolj pa na rovtu iti, kar kakor božji dar sprejemajo. Minka že na sejmu nove grablje kupuje, da bi ji delo bolj od rok šlo in da bi ne imela le bistrega obraza, timveč, da bi tudi vnanje pokazalo, s kakošnim veseljem se na to delo verne; Jože že koso kleplje, da bi svoje tovarše osramotil in prekosil. Že pripravljanje je lepo viditi, ko je v nedeljo po keršanskem nauku vse po delavniško, vendar pa čisto in prijudno oblečeno. Skerbni oče pokličejo sedaj svojo družino, jim na serce položé, da naj pridno delajo, orodje varujejo in jim potem pri odhodu za bokal vina dadó. Po ti južni vzame nar poprej vsak svoj del; poverh pa še vsakega kaj doletí; eden dobi v bisago dva ali tri hlebe kruha, drugi sira, tretji kak verč vina, dasiravno kislega; ženske morajo za kosila, južne in večerje skerbeti. Bog varuj, ko bi pleče domá pozabile! — Sedaj vidiš versto za versto veselih koscov na rovtu hiteti, stareji imajo vsak svojo lulo v zobéh in ga počasi pijó, mlaji pa kinčani po slamnikih z zalimi venčiki, ki so jim jih nježne dekleta spletle, lepo po domače zapojo, in nekoliko deklet, ki niso domá ostale, jim tudi pomagá. Kako lepo petje se sedaj nazaj v vas, po logih in gojzdih razlega, si vsak lahko sam misli, če je čiste glasove naših Gorencov slišal.

O takem petji z mrakom vred na rovtu pridejo. Pod seboj zrejo mirne doline in homce, pod temi majhne vasi, nad katerimi se dim za dimom v višavo dviguje. Če se oberneš na Bleško dolinico, vidiš v srebernem zerkalu na nebu